

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Distinctio Tertia. De Vitijs Religioni oppositis per defectum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO III.

De Vitijs Religioni oppositis per defectum.

QUÆSTIO I.

De Tentatione Dei.

1. **U**T patet ex dictis *Distinct. preced. num. 1.* alia Vicia opponuntur Religioni per excessum, alia per defectum; Vis itaque hæctenus prioribus, pergendum ad posteriora, quorum omnium genus est *Irreligiositas*, quæ est defectus cultus Deo debiti. Porro sub *Irreligiositate*, tanquam species sub suo genere, continentur Tentatio Dei, Sacrilegium, Simonia, Blasphemia, Perjurium, atque violatio Voti; de quorum quatuor prioribus in præsentis *Distinctio*, de alijs duobus in sequenti *Tractatu* dicetur. Et quidem, ordiendo à materia præsentis *Quæstionis*;

Irreligiositas, quid, & quæ vitia sub se continentur?

Tentatio alia probationis,

Alia seductionis.

Tentatio Dei, quid?

2. Tentatio generatim, est dictum, vel factum, ad capiendum de aliquo experimentum, ut sciatur, quantæ sit potentia, prudentia, scientia, & hujusmodi. Et hæc dicitur *Tentatio probationis*, seu experimenti: quo modo Deus dicitur tentasse Abraham, Job, Tobiam, & alios Sanctos, dum immisis adversitatibus eorum obedientiam, patientiam, atque in alijs virtutibus constantiam experiri voluit. Est & alia, quæ dicitur *Tentatio seductionis*, seu inductionis ad peccatum: quo modo diabolus tentat homines, dum eos ad malum seu peccatum incitat. In proposito sumitur Tentatio priori modo, & quidem in malam partem, quatenus nimirum homo iniquè tentat Deum, volens aliquam ejus perfectionem experiri: de qua loquendo, sic

3. **CONCL. I.** *Tentatio Dei* est actus Religioni oppositus, quo quis absque justa causa dicit, aut facit aliquid, ad capiendum experimentum de Divina quapiam perfectione; utputà de Potentia, Sapientia, Justitia, alijsve Dei Attributis. Ita Herincx *disp. 8. de Relig. quæst. 1.* Lessius, estque in re communis. Dicitur, *actus Religioni oppositus*: quia est quædam Dei irreverentia, velle de per-

perfectionibus ejus experimentum sumere absque justa causa, & relictis medijs ordinarijs à Deo institutis. Et additur, *absque justa causa*; quia si talis adit, non erit Tentatio: ut si fiat ex Divino instinctu, vel si quis habeat Donum miraculorum, aut sanitarum; vel si honor Dei, atque defensio Religionis postulet aliquod opus, ad quod tale experimentum est necessarium. Porro per experimentum Divinae perfectionis, intelligitur omne extraordinarium opus, vel auxilium Dei supra communem rerum ordinem praestandum, quo Divina Potentia, Sapientia, Justitia &c. quasi experientia ipsa cognoscatur.

4. CONCL. II. Tentatio Dei potest fieri dupliciter, expressè ^{Est duplex,} scilicet, vel interpretativè. Ita communis. Et quidem Tentatio ^{expressa & interpretativa.} Dei expressa tunc accidit, quando aliquid fit directè eâ intentione, ut experimentum capiatur de quadam Dei perfectione; ut si te proicias in puteum, experturus, an Deus te sinat submergi, vel an possit te salvare. Interpretativa tentatio Dei contingit, quando quis non intendit explicite tale experimentum de Divina perfectione, facit tamen aliquid ob finem alium, quod ex se requirit extraordinarium Dei auxilium, illudque temerè exspectat: ut si quis totâ Quadragesimâ velit cibo & potu abstinere ad Christi exemplum, persuasus, Deum vires praebiturum (nisi id fieret ex speciali instinctu Divino) aut si alicui alteri periculo absque necessitate se committat, à quo sine extraordinario auxilio Dei, quod temerè exspectat, liberari nequit. Huc etiam pertinent Purgationes vulgares, de quibus *num. 6.*

5. CONCL. III. Tentatio Dei, prout fit absque justa causa, regulariter loquendo, atque ex suo genere, est peccatum mortale. Ita Doctores communiter. Ratio est: tum quia adversatur excellentissimæ inter Morales Virtuti Religionis, & consequenter ex suo genere est peccatum mortale. Tum quia vel tentando Deum quis est incredulus, aut dubius de aliqua ipsius perfectione, & consequenter praeter malitiam Infidelitatis irrogat Deo gravissimam injuriam; prout fecerunt olim perfidi Judæi, de quibus dicitur Psalm. 77. *Tentaverunt Deum in cordibus suis, dicentes: Numquid & panem poterit dare, aut parare mensam in deserto?* Vel tentans petit à Deo auxilium extraordinarium sine justa causa, quod arguit gravem audaciam, sicque irreverentiam erga Majestatem Divinam, quæ Ter sanctè, simulque humiliter ac reverentialiter est tractanda: atque insuper est istud contra sapientissimam Dei ordinationem, qua voluit servari ordinem

naturalem, neque absque necessitate eundem invertendum statuit. Unde Christus dæmoni, præcipitum è Templi pinnaculo, unde tamen per scalas descendere poterat, suggerenti respondit: *Matth. 4. Scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuum.*

Purgationes
vulgares
sunt prohi-
bitæ.

6. Hinc mortaliter peccaminosa est omnis illa Tentatio, qua tentans Deum, absque alia necessitate committit se aperto periculo vitæ; utputa projiciendo se in ignem, aut præcipitando ex turri, interim putans, Deum esse ipsum salvaturum. Huc etiam spectant *Purgationes vulgares* (sic dictæ, quòd nullo jure, sed populari inventionem, & fabricante sunt omnino sicut invidia, c. *Mennam. 2. q. 5.*) quales olim fieri consueverant ferventis sive frigida aquæ, ignitique ferri contactu, & hujusmodi, in quibus expectabatur incolumitas à Deo extraordinariè præstantia innocenti; quæ meritò reprobantur à Jure Canonico *cit. c. Mennam. & e. Omnibus. & c. Consulisti. 2. q. 5.* Item Purgationes, quæ duello fiunt, in quo expectatur, ut Deus tueatur partem innocentem; quod itidem damnatur *can. Monomachiam. 2. q. 5. & cap. 1. ac seqq. de Purgat. vulgari;* & in Concilio Trid. *Sess. 25. cap. 29. de Reform.*

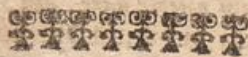
Solvitur in-
stantia.

7. Nec obstat, quòd Deus olim videatur quandoque hujusmodi Purgationibus miraculo favisse. Resp. enim, id factum esse vel ob simplicitatem illius sæculi, atque antequàm tales Purgationes fuerunt publicè ab Ecclesia damnatæ: vel quia innocentes suspecti ad eas adhibendas cogebantur. Lessius *lib. 2. cap. 13. num. 4.* Quandoque tamen effectus non respondebat, de quo refertur insigne exemplum *cap. 2. de Purgat. vulgari.*

Tentatio
Dei per ac-
cidens potest
esse venia-
lis.

8. Dicitur nihilominus in Conclusionem, regulariter loquendo, ad denotandum, quòd Tentatio Dei aliquando per accidens possit esse peccatum veniale. Et hoc contingit vel ratione inconsiderationis, aut ignorantia non crassa; vel ratione parvitatis materiæ, aut periculi; ut quando quis levi morbo affectus, vanè sperat sanitatem à Deo relictis medijs ordinarijs.

Bonacina cit. disp. 3. quest. 9. num. 6.
& alij.

QUE.

Q U Æ S T I O II.

De Sacrilegio, & quale sit peccatum;

9. **S**acrilegium, quod à *sacris legendis*, id est, suffurandis sic dici-
tur, proprie accipitur pro violatione, seu indigna tractatio-
ne rei sacræ; sive pro injuria ac irreverentia illa, quæ in-
fertur Deo per indignam tractationem rerum sacrarum. Et de
hac loquendo, sit

10. CONCL. I. Sacrilegiorum universim tres sunt species: Eius tres
aut enim Sacrilegium fit contra Personam sacram, aut contra
Locum sacrum, aut contra Rem sacram. Ita Doctores commu-
niter; & ratio est: quia generatim etiam tria sunt genera rerum
sacrarum, videlicet personæ, loca, & res aliæ ad Divinum cul-
tum ordinatæ.

11. Porrò ad primam Sacrilegij speciem, qua violatur Per-
sona sacra, pertinet percussio Clerici; fornicatio Ordine sacro
initiati, sive Religiosi, aut Religiosæ, & cujuslibet Votum Castita-
tis habentis. Huc addunt Doctores pertractionem persona-
rum Ecclesiasticarum ad Tribunal sæculare, earundem incarce-
rationem, & hujusmodi, utpotè quibus indignè tractantur per-
sonæ Deo sacratæ.

12. Ad secundam speciem Sacrilegij pertinent omnia, quæ
fiunt contra sanctitatem Loci sacri: ut sunt destructio malitio-
sa Loci sacri, everfio Altarium, injuriosa effusio sanguinis, vel se-
minis humani in Loco sacro; item, si confugientes ad Locum sa-
crum, tanquam ad Asylum, per vim inde extrahantur, & hujus-
modi.

13. Ad tertiam Sacrilegij speciem pertinent ea peccata, qui-
bus aliæ Res sacræ temerantur, seu injuriosè tractantur. Dicun-
tur autem Res sacræ imprimis Sacramenta; deinde Vasa sacra,
Vestèsque benedictæ, Reliquiæ Sanctorum, Dei ac Sanctorum
Imagines; & denique ea omnia, quæ adhibitis certis precibus,
ac Ritibus Ecclesiasticis sunt consecrata, & pertinent ad cultum
Divinum, atque ministerium Ecclesiasticum. Insuper ad hanc
tertiam Sacrilegij speciem spectat abusus Sententiarum Sacræ
Scripturæ ad superstitiones, ad stabiliendas hæreses, ad amato-
ria, fabulosa, vana, scurrilia, adulationes, detractiones, libellos
famo-

Sacrilegij
quid?

Eius tres
sunt species.

I. Qua vio-
latur Perso-
na sacra.

II. Qua lo-
cus sacer.

Et III. Qua
aliæ Res sa-
cræ violan-
tur.

Huc spectat
abusus Sen-
tentiarum
S. Scriptu-
ræ.

famosos, & hujusmodi : quam quidem temeritatem graviter inhibuit Concilium Trid. *Sess. 4. in Decreto de Editione, & usu sacrarum Librorum*; atque omnes hujus generis homines, seu violatores, ac temeratores Verbi Dei, juris & arbitrij poenis, per Episcopos coërceri præcepit.

Sacrilegium est ex genere suo peccatum mortale.

14. CONCL. II. Sacrilegium ex genere suo est peccatum mortale. Ita communis : nam opponitur excellentissimæ inter Morales virtuti Religionis. Sic quippe certum est, esse peccatum mortale, quando Sacrilegium fit in contemptum Rei sacræ ; prout solent facere Hæretici, cum Vasa sacra, Imagines Dei ac Sanctorum, & hujusmodi profanant, & vastant. Similiter constat, committi peccatum mortale Sacrilegij, quando fit aliquid voluntariè ac deliberatè in materia gravi, quod habet peculiarem repugnantiam cum sanctitate Rei sacræ : ut est percussio Clerici, item peccatum carnis cum persona Deo sacrata, vel ab eadem persona sacra commissum, &c. Quia talia notabiliter contraveniunt sanctitati Rei sacræ, ei que gravem inferunt irreverentiam.

Clerici, & Religiosi, à quibus abstinere teneantur ratione Voti Castitatis ?

15. Ubi sciendum, quod Religiosi Professi, aut Clerici in sacris constituti, ratione Voti Castitatis teneantur abstinere ab omni deliberata venerea delectatione; actûque tum interno, tum externo, qui est contra Castitatem : uti sunt non solum fornicatio, aut alius actus venereus, sed etiam turpes cogitationes, delectationes morosæ, aspectus impudici, vel tactus obscæni &c. Unde quidquid in sæcularibus extra conjugium est aliquo modo peccatum contra Castitatem, id in Religiosis, & Clericis memoratis etiam est Sacrilegium ratione Voti, adeoque habet duplicem malitiam : ita tamen, ut malitia Sacrilegij sit mortalis in ijs actibus, in quibus malitia libidinis est mortalis ; venialis verò, in quibus illa est venialis, prout non rarò contingit ratione imperfecti voluntarij. Lessius *lib. 2. cap. 41. num. 78.* Sylvester, Layman, & alij.

Sacrilegium per accidens fit quandoque peccatum veniale.

16. CONCL. III. Nihilominus per accidens quandoque Sacrilegium potest fieri peccatum veniale. Ita communis. Sic imprimis accidit, quando irreverentia Rei sacræ illata, est duntaxat levis : prout fieri potest in aliquali inhonoratione, aut dilaceratione Imaginum secluso contemptu, in levi abusu sacrarum Vestium ad profanos usus, in allegatione cujusdam Sacræ Sententiæ ad jocum ; & idem dicendum de alijs hujusmodi levioribus irreverentijs erga Res sacras, quæ non excedunt peccatum veniale.

seclu-

secluso contemptu, propter parvitatem materiæ, seu irreverentia committæ. Similiter erit peccatum veniale tantum, & quandoque nullum, si irreverentia aliqua fiat Rei sacrae ex inadvertentia, in deliberatione, aut ignorantia non crassa, vel invincibili: hæc enim à peccato mortali excusat in omni materia.

17. Tandem notandum cum Herincx *disp. 8. de Relig. quest. 2. num. 12.* & alijs, non omne peccatum à Persona sacra, vel in Personam sacram commissum, esse Sacrilegium propriè & formaliter; sed illud tantum, quod directè committitur contra sanctitatem Personæ. Hinc inebriatio, superbia, mendacium, ac hujusmodi, si committantur à Persona sacra, non sunt Sacrilegia. Similiter neque ira erga Personam sacram habita, citra corporalis injuriæ illationem, est Sacrilegium: cum talia directè non repugnent ejus sanctitati, benè tamen percussio corporalis ipsius.

Non omne peccatum à Persona sacra commissum, est Sacrilegium.

QUÆSTIO III,

De Simonia.

18. Simonia à Simone Mago nomen, atque in Lege Evangelica originem traxit, non obstante, quòd jam in Lege veteri à Balaam *Num. cap. 22.* & à Giezi *lib. 4. Regum, cap. 5.* & à nonnullis alijs, hoc peccatum legatur commissum. Dicitur nihilominus Simonia à Simone Mago, qui cum vidisset, quòd per manuum impositionem ab Apoitolis daretur Spiritus sanctus (ut legitur in Actibus Apostolorum *cap. 8.*) obtulit eis pecuniam, dicens: *Date & mihi hanc potestatem, ut cuicumque imposero manus, accipiat Spiritum sanctum.* Cui S. Petrus Apostolus respondit: *Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecuniâ possideri.*

Simonia, unde sic dicta?

19. Est igitur Simonia species Sacrilegij: cum vendere Rem sacram, seu spiritualem pretio temporali, sit contra reverentiam Deo in Rebus sacris debitam; simulque violet ipsius Rei sacrae sanctitatem, quæ cum gratiosè nobis à Deo concedatur in nostram proximorumque salutem, atque insuper tantæ si dignitatis, ut sit pretio inestimabilis, ac proinde dignis debeat dari gratis, juxta illud Salvatoris, *Marth. 10. Gratis accepistis, gratis date:* nihilominus æstimato pretio venditur, aut

Ea est species Sacrilegij.

Qq

emi-

Simoniam
definitio
declaratur.

20. CONCL. I. *Simoniam* est studiosa voluntas emendi, vel
vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum, pretio tem-
porali. Ita *Glossa in Rubricam, tit. de Simoniam*; estque definitio
hæc communiter recepta inter Doctores, & patebit ex ejus de-
claratione. Dicitur I. *Studiosa voluntas*; id est, actus delibera-
tus voluntatis: & hæc particula stat loco generis, reliqua addun-
tur per modum differentie. Dicitur II. *Emendi, vel vendendi*:
sub qua particula comprehenduntur omnes Contractus, & pa-
cta onerosa, in quibus datur pretium temporale, vel ejus æstima-
tionem, sive id fiat per veram emptionem aut vendi-
tionem, sive per aliquam permutationem, aut alium hujusmodi
Contractum onerosum. Dicitur III. *Pretio temporali*: sub qua
particula comprehenditur non solum omnis pecunia, sed etiam,
quidquid pecuniæ est æstimabile; ut est munus à lingua, munus
à manu, & munus ab obsequio. Hinc in *Jure Canonico c. Sunt
nonnulli. 1. q. 1. reprobatur, veluti simoniacum, Munus ab obsequio,
Munus à manu, & Munus à lingua. Et can. Salvator. 1. q. 3. dicitur:
Quisquis igitur res Ecclesiasticas non ad hoc, ad quod institutæ sunt, sed ad
propria lucra, munere lingue, vel indebiti obsequij, vel pecunia largitur, vel
adipiscitur, simoniacus est, cum concordantijs.*

Simoniam
quàm grave
peccatum?

21. CONCL. II. *Simoniam* ex genere suo est peccatum mor-
tale. Ita certa omnium, & patet ex suprâ citatis verbis D. Petri,
Astor. 8. *Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei ex-
istimasti pecuniâ possideri.* Unde passim SS. Canones graviter repre-
hendunt *Simoniam*, appellantes eam *Execrabile vitium, turpissimum
lucrum, piaculare flagitium, simoniacam pestem, hæresin simoniacam, ad cu-
jus comparationem omnia crimina quasi pro nihilo reputantur*: uti videre
est *c. Reperiuntur. & c. Quicumque, ac seqq. 1. q. 1. & c. Patet. 1. 7. q. 7.
& c. Per tuas, de Simoniam, & alibi.* Ex quibus verbis facile patet gra-
vitas hujus criminis.

Est triplex.

22. CONCL. III. *Simoniam* rectè dividitur in mentalem,
conventionalem, & realem. Ita communis, & patebit ex earum
explicatione. Itaque

Simoniam
mentalem,
quid?

23. *Simoniam mentalem* est internum propositum, quo quis, dum
confert alteri spirituale, intendit eum obligare ad reddendum
temporale, vel econtrâ, sine ullo pacto exteriori expresso, vel ta-
cito: ut si quis det alicui centum aureos, aut eidem inserviat
cum intentione ipsum obligandi, ut in mercedem sibi conferat
Bene-

Beneficium Ecclesiasticum, & hoc postea sibi conferatur, quamvis nullum pactum exterius circa hoc intervenerit. Unde per Simoniam mentalem non intelligitur hic merum propositum committendi Simoniam (quamvis & hoc jam sit peccatum) sed intelligitur ea Simonia, quae quidem aliquem actum externum habet, v. g. dationem pecuniae, malitia tamen ejus non se prodit exterius, sed in sola mente manet, eo quod nullum pactum externum interveniat.

24. *Simonia conventionalis* est, quando non solum est internum propositum obligandi, sed etiam proceditur ad externam conventionem, seu pactum expressè aut tacitè factum, dandi sive recipiendi rem spiritualem pro temporali, absque tamen executione, saltem utrinque factâ. Additur notanter, *saltem utrinque factâ*: nam alia est *Simonia purè conventionalis*, quae videlicet ex neutra parte est completa: ut si quidem pactum fuerit initum conferendi Beneficium Ecclesiasticum pro certa pecunia, adhuc tamen neque Beneficium collatum, neque pecunia soluta est. Alia verò est *Simonia conventionalis mixta*, quae nimirum est completa solum ex parte unius, sive dando pretium nondum collato Beneficio, sive e contra.

Simonia conventionalis, quid?

Alia purè conventionalis, & alia mixta.

25. *Simoniae Conventionalis* species quaedam est *Simonia*, quae dicitur *Confidentialis*, qua quis cupiam Beneficium Ecclesiasticum procurat, eligendo, praesentando, resignando, confirmando, aut aliâ ratione cum certa confidentia, seu pacto inito, ut is, qui Beneficium accepturus est, illud ipsum sibi procuranti, vel alteri, utputà fratri aut nepoti suo, cum fructibus, aut aliqua eorum portione suo tempore cedat. Et adversus hanc *Simoniae* pravitatis speciem, quam *Confidentialem*, seu *Beneficiorum confidentialiam* appellant, eo quod circa sola Beneficia Ecclesiastica contingat, & per quam ex illicita beneficentia quandoque illa asservabantur personis pro tempore inhabilibus, vel etiam nondum natis, edidit Pius IV. severissimam Bullam, quae incipit, *Romanum Pontificem* (habeturque tom. 2. Bullarum Romani, *Constit. 85. dicti Pont.*) in qua sub gravissimis poenis ipsam prohibuit; eamque prohibitionem innovavit B. Pius V. in sua Constitutione 85. *Intolerabilis*.

Simonia Confidentialis declaratur.

26. Tandem *Simonia realis* est, quando pactio ex utraque parte impleta est, saltem inchoatè: ut si collatio Beneficij facta est, & vicissim pretium solutum, aut saltem pars pretij data pro eo.

Simonia realis.

Siquid gra-
tis detur, ac
recipiatur,
non fit Si-
monia.

27. CONCL. IV. Etsi certum sit, committi Simoniam, si pretium temporale exigatur pro administratione Sacramentorum, sepulturâ Ecclesiasticâ, confirmatione electionum, installatione in Beneficijs, ac hujusmodi; nihilominus si quid gratis detur, ac recipiatur, Simonia non committitur. Ita communis. Et quidem prior pars sequitur ex dictis *num. 20.* Unde in Jure Canonico *tit. de Simonia, c. Non satis, & c. Cùm in Ecclesia, & c. Ad Apostolicam,* & alibi, gravissimè reprehenduntur, ac prohibentur prava consuetudines exigendi pro similibus sacris functionibus pretium temporale; quamvis laudabiles consuetudines erga sanctam Ecclesiam piâ fidelium devotione introductæ, spontè aliquid dandi Ecclesiæ Ministris talia spiritualia ministrantibus, observari præcipiantur. Et per hoc patet altera pars Conclusionis, quæ amplius habetur *can. Sicut Episcopum. 1. q. 2. & alibi.*

Simoniam
non est, in-
tuitu spiri-
tualium
functionum
dare, aut re-
cipere ali-
quid per
modum sti-
pendij.

28. CONCL. V. Insuper Simonia non est, si intuitu spiritualium functionum, utputà administrationis Sacramentorum, Concionum, Missarum celebrandarum, ac hujusmodi, datur aut recipitur aliquid per modum stipendij, hoc est, pro justâ & congrua sustentatione Ministri Ecclesiastici. Est certa, atque communis; & patet ex unanimi sensu, & praxi quotidiana fidelium. Ratio est: quia unusquisque meretur sustentari ab illo, in cujus licito ministerio occupatur. Unde dicit Christus Dominus *Matth. 10. Dignus est operarius cibo suo.* Et Apost. *1. Corinth. 9. Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est, si nos carnalia vestra metamus?* Quasi diceret: id magnum non est, sed debitum: prout ex contextu patet. Quinimò ex hujusmodi textibus inferunt Doctores, quòd eis, qui ministrant populo spiritualia, debeat sustentatio ex Justitia. sicut operario merces sive cibus: unde appellatur *Stipendium sustentationis*, quia verè debitum ut stipendium, juxta illud *1. Corinth. 9. Quis militat suis stipendijs?*

An de hu-
jusmodi sti-
pendio lici-
tum sit pa-
cisce?

29. Addunt non pauci, quos sequitur Layman *lib. 4. traët. 10. cap. ult. §. 2. num. 15.* etiam licitum esse Ministris Ecclesiasticis, quantum est ex natura rei, de ejusmodi stipendio congruo sustentationis ob spiritualia ministeria persolvendo pacisci. Ratio est: Tum quia quilibet potest pacisci de eo, quod sibi jure naturæ debetur. Tum quia Clerici sic paciscentes non exigunt aliquid tanquam pretium spiritualis ministerij (hoc enim, tanquam majus omni pretio temporali, gratis exhibent, & alioquin manifestam committerent Simoniam) sed ejusmodi ministerium

sterium sacrum gratis exhibentes, requirunt duntaxat congruam à populo sustentationem; atque ad majorem hujus securitatem paciscuntur de certa ejus quantitate, ubi hæc Superiorum autoritate, vel consuetudine nondum est determinata; vel si est determinata, ut integrè præstetur.

30. Notanter hîc additur, *Id esse licitum, quantum est ex natura rei.* Siquidem spectato Jure communi antiquo fuisse Simoniam, saltem Juris humani Ecclesiastici, sic pacisci, censet Lessius *lib. 2. de just. & jure, c. 8. num. 49.* id probans ex *cap. ult. de Pactis*, & alijs textibus Juris Canonici: quibus tamen per contrariam consuetudinem in quibusdam rebus, & functionibus, ait esse derogatum. Deinde ubi stipendium functionis à Prælati, vel consuetudine est determinatum, non potest illud excedi sine injustitia. Tandem qui sic paciscuntur, cavere debent, ne habeant intentionem paciscendi de pretio officij spiritualis, sed tantum de congrua sustentatione: caveant etiam, ne imperiti ex tali pacto offendantur, & scandalizentur; qui proinde monendi sunt, pecuniam non pro ipsa actione sacra, sed pro necessaria solum sustentatione postulari.

Id ipsum magis declaratur.

31. CONCL. VI. Non est Simonia, dare pecuniam solum ad redimendam vexam circa spiritualia, quam quis injustè patitur. Ita communior Doctorum, contra Innocentium; idque desumitur tum ex *c. Questum, 1. q. 3.* tum ex *c. Dilectus*, junctâ Glossâ *ibid. de Simonia*, ubi talis redemptio injustæ vexæ refertur, nec tamen reprehenditur, imò potius approbatur. Accedit ratio: quia dans pecuniam ex tali causa, non dat ipsam pro re spirituali, & tanquam pretium ipsius; sed dat ipsam pro tollenda vexa, seu auferendo iniquo gravamine, atque ad removendum impedimentum pravæ voluntatis alterius. Sic v. g. licitum est, saltem urgente casu necessitatis, aut alterius gravis periculi, dare pecuniam ratione Sacramentorum administrandorum illi Clerico, qui non vult ea ministrare gratis: non quidem ut pretium Sacramentorum (hoc enim est intrinsecè malum, atque simoniacum, & in nullo prorsus casu licitum) sed tanquam medium ad removendum impedimentum pravæ voluntatis seu avaritiæ alterius, atque ut is à peccato injustæ vexationis abducatur, & ad officium suum ritè præstandum inducatur.

Simonia non est dare quid ad redimendam injustam vexam circa spiritualia.

32. Cæterum hæc Conclusio patitur limitationem in Beneficijs Ecclesiasticis: in his quippe non est licitum, quin potius simoniacum, dare pecuniam pro redimenda vexa, quando of-

Fallit Conclusio in Beneficijs Eccl.

elestasticis,
si quis nec-
dum habet
jus in re.

ferens pecuniam necdum habet jus in re, sive jus quæsitum in Beneficio. Desumitur autem hæc limitatio ex *cap. Matthaus. de Simonia*; ubi electus à majori parte, alijs tamen contradicentibus, si his det, aut dari consentiat pecuniam, ut à contradictione desistant, ac ipse postea confirmetur, censetur Simoniacus, & obligatus ad resignandum Beneficium. Ratio est: quia sic daretur pecunia ad consequendum liberè jus spirituale, prout discurret Abbas Panormitanus *super cir. c. Matthaus. de Simonia*, clarè distinguens, quòd pro jure quærendo non sit licitum dare pecuniam etiam ad redimendam vexam, ob textum & rationem allegatam: sed quando jus cuiusdam jam est quæsitum, & vexatur quis in eo, bene dari possit pecunia pro redimenda vexatione, per textum & rationes *num. præc. adductas*; quia tunc non amplius sterneretur via per pecuniam ad Beneficium Ecclesiasticum. Hoc ipsum tradit Layman *cir. §. 2. num. 22. & seq.* citans alios, & Ludov. Engel *tit. de Simonia, n. 31.* ubi etiam resolvit, quòd lite beneficii pendente absque labe Simonia non possit fieri transactio (secus dicendum de compositione amicabili) ut adversarius accepta pecunia à lite desistat, per textum clarum *cap. Constitutus. & c. Super eo. de Transactionibus.*

Licitum est,
dare vel re-
cipere pre-
tium pro la-
bore per ac-
cidens con-
juncto cum
sacro Mini-
sterio.

33. CONCL. VII. Loquendo de corporali labore, defatigatione, atque molestia in sacris Ministerijs, utputà in celebrationibus Missarum, administrationibus Sacramentorum, aut Consecrationibus Ecclesiarum & c. occurrente, & an pro eodem licitum sit dare, vel recipere pretium, distinguendum est. Et quidem conveniunt Doctores, pro labore aut obligatione, quæ sacro Ministerio per accidens conjuncta est, licitè aliquid dari, & accipi ut pretium: prout fit, quando Sacerdos iter longum conficere debet ad celebrandam in certa Ecclesia Missam, vel administrandum Sacramentum; aut quando Capellanus obligare se debet ad persistendum in suis spiritualibus functionibus toto anno, præsertim tempore pestis, & hujusmodi. Ratio est: quia talis labor, aut obligatio ex se est pretio æstimabilis, & per accidens solum hic & nunc annectitur spirituali Ministerio.

Non item
pro labore
intrinseco,
sive per se
conjuncto
cum ipso.

34. Secus dicendum de labore intrinseco, seu qui per se ac necessariò conjunctus est cum sacro Ministerio: nam pro tali simoniaco est dare, vel recipere pretium, *arg. c. Si quis obsecrit. 1. q. 3. & c. Ad nostram. de Simonia*; ubi generaliter mandatur, quatenus pro ministerio Ecclesiastico exercendo nullatenus pecunia exigatur. Quo tamen non obstante potest aliquid dari, ac recipi per

per modum justī stipendij, seu ad honestam sustentationem Ministrorum Ecclesiae, ut dictum *num. 28.* Et hoc solum volunt nonnulli antiquiores Authores, qui videntur oppositum tenuisse: nam commodè explicantur, quòd loquantur de justo stipendio, Ministris Ecclesiae in gratiam Fidelium laborantibus debito ad ipsorum sustentationem, non autem de pretio laboris spiritualis. Layman *lib. 4. tract. 10. §. 4. n. 41. & alij.*

Q U A E S T I O I V.

Solvuntur alia Dubia circa Simoniam, ejusque poenas.

35. **Q**uæritur I. An Simonia alia sit Juris Divini, alia Juris Ecclesiastici? Resp. affirmativè, cum Glossa communiter recepta *c. Ex parte. il. 1. §. dimittere. de Offic. de legat. ubi ait, quòd quedam sunt prohibita, quia simoniaca; ut vendere Sacramenta &c. Et quedam simoniaca, quia prohibita; & sunt illa, quae per constitutionem Ecclesiae facta sunt simoniaca.* Simonia alia Juris Divini, alia Juris Ecclesiastici.

36. Exemplum Simoniae Juris duntaxat Ecclesiastici, est in primis permutatio Præbendarum, sive Beneficiorum Ecclesiasticorum; quæ si fiat pacto interveniente, ac propriâ auctoritate, sine interventu Episcopi, prohibetur tanquam simoniaca, *c. Questum. de Rerum permutat. & alibi: cum tamen permutare unam rem spiritualem cum alia spirituali (ut sunt duo Beneficia) ex natura sua non sit simoniacum. Aliud exemplum habetur *can. Placuit. 1. q. 1.* ubi pro modico balsamo, quod benedictum pro Sacramento Baptismi datur per Ecclesias, prohibetur exigi tremissis, tanquam speciem habens Simoniae. Similiter *c. Non satis. & c. Ea qua. de Simonia,* cavetur, ut pro Chrismatis, & Olei receptione, nulla cujusquam pretij exactio attentetur. Atqui hanc non esse Simoniam Juris Divini, sed duntaxat Ecclesiastici, patet ex eo: quia oleum, vel balsamum illud, quod benedicitur, secundum se est pretio æstimabile, sicque pro eo pretium recipi, Jure Divino aut naturali non prohibetur; ergo prohibitio illa, ob speciem Simoniae, fit solo Jure Ecclesiastico.*

37. Hinc infertur, quòd Papa quidem possit involvi crimine Simoniae, quæ est Juris Divini, vendendo v. g. Sacramenta; quia & Papa est subiectus Legi Divinae: nihilominus in ipso non habeat Papa an possit involvi crimine Simoniae?

habeat locum Simonia Juris duntaxat Ecclesiastici, qualis reperitur in ijs, quæ sunt simoniaca, quia prohibita; ut notat Fagnanus *c. Cum pridem, n. 55. de Pactis*. Loësius *tit. de Simonia, n. 126. & communis*. Siquidem Summus Pontifex *secundum plenitudinem potestatis de jure potest supra jus dispensare, c. Proposuit. de Concess. præbendæ*. Simulque antecessor *successorem suum quomodolibet non obligavit; cum non habeat imperium par in parem, prout notatur in c. Exijt. §. Ceterum. de Verb. signif. in 6. cum concordantijs*.

Pretium simoniacum, quid, & quotuplex?

38. Quæritur II Quid, & quotuplex sit pretium simoniacum, cum? Resp. cum communi: *Pretium simoniacum est aliquid temporale datum pro spirituali*. Et hoc in Jure Canonico vocatur *Munus*; non quidem, prout munus significat donum gratuitum, sed prout importat onus seu debitum ex obligatione. Ceterum hujusmodi Munus est triplex, videlicet Munus à manu, Munus à lingua, & Munus ab obsequio, prout patet ex dictis, & textibus *n. 20. allegatis*.

Munus à manu, à lingua, & ab obsequio, quid?

39. Per *Munus à manu* intelligitur non solum pecunia, sed etiam omnis res temporalis pretio æstimabilis, *c. Totum. 1. quest. 3.* Per *Munus à lingua* intelliguntur laudes, preces, seu recommendationes apud Principem, v. g. vel populum, ex pacto interponenda pro eo, qui Beneficium vel rem spirituales cuiquam concultit, vel collaturus est: sicut enim res spiritualis pacto interposito datur pro illa recommendatione, & econtrà, cum tamen ejusmodi recommendandi obligatio sit quid temporale. ac pretio æstimabile. *Lessius lib. 2. cap. 35. dubit. 20. & alij*. Et hac de causa, si detur aliquid temporale Officialibus pro præbendo duntaxat aditu, vel Mediatori seu Intercessori pro labore illo, quem in se suscipit in semel vel sæpiùs adeundo Collatorem Beneficij, aut ratione alicujus imminentis damni, v. g. periculi disgratiæ, non committi Simoniam, censent Navarrus *cap. 23. Manualis, n. 106.* & Layman *loc. cit. n. 65.* quia videlicet talia sunt pretio æstimabilia. Secus foret, si pro ipso Beneficio conferendo, vel impetrando, daretur aut reciperetur pecunia, ut patet. Tandem per *Munus ab obsequio* intelliguntur servitia, seu obsequia temporalia cuiquam præstita, seu præstanda sub pacto, seu obligatione Beneficij Ecclesiastici collati, seu conferendi, & econtrà.

Ad Simoniam requiritur pactum quale?

40. Quæritur III. Quid censendum de pacto simoniaco? Resp. I. Certum est, ad rationem Simoniz requiri pactum, expressum vel tacitum, dandi rem spirituales pro temporali, aut econtrà; ita videlicet, ut dans temporale intendat alterum obligare

ligare ad reddendum spirituale, & econtra. Quamvis idcirco non negetur, posse dari Simoniam ex parte unius duntaxat; prout patet in Simone Mago, qui solus, non autem V. Petrus, incurrit Simoniam. Idem accidere solet in Simonia mentali.

41. Infertur proinde, si quis det honorarium alteri ad captandam duntaxat ejus benevolentiam, vel conciliandam amicitiam, ut postea sui memor ex benignitate conferat Beneficium, vel aliam rem spirituales, non committi Simoniam: quia deest pactum, & totum hinc inde gratis datur. Idem dicendum, si quis infer viat Episcopo gratis ad consequendam ejus benevolentiam, vel ut is suam scientiam atque dexteritatem perspectam habeat; sicque citius alliciatur ad conferendum sibi Beneficium; deest enim pariter omne pactum, uti supponitur. Lessius *loc. cit.* Layman *cit. cap. ult. §. 2. & 3.* & alij, post Glossam *c. Cum essent. §. Promiserat. de Simonia.*

Corollaria.

42. Nec obstat, quod ex talibus obsequijs, atque honorarijs, oriatur obligatio quaedam Antidoralis; id est, talis, qua datur obligat alterum naturaliter ad remunerandum ex virtute gratitudinis. Resp. enim cum Navarro *cap. 23. Manualis, num. 106.* Lessio, & alijs, hoc non obstat: quia ad Simoniam requiritur obligatio ex Justitia, sive ut ex pacto, expresso vel tacito, detur temporale pro spirituali. At obligatio Antidoralis, seu remuneratoria, solum est ex decencia & honestate, & procedit ex liberalitate; simulque ex se non determinatur ad reddendam rem spirituales, cum aliâ ratione remunerando possit eidem satisfieri, nec propriè est obligatio.

Solvitur instantia de obligatione Antidorali.

43. Resp. II. Nihilominus dare temporale tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, Simoniacum est. Ratio est. Tum quia, quando temporale assumitur ut motivum ejusmodi, jam æquivalenter oblatio illa est emptio, & res temporalis est pretium: simulque per temporale paratur via ad spirituale obtinendum, prout fecit Simon Magus, spontè offerendo pecuniam ad consequendam potestatem spirituales; cui proinde dixit S. Petrus Actor. 8. *Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecuniâ possideri.* Tum quia hic intervenit pactum, si non explicitum, saltem implicitum, dum ideò datur temporale, ut alter moveatur, seu tacitè obligetur ad reddendum spirituale; quæ est ipsissima Simonia mentalis, quamdiu intentio ista alterum sic tacitè obligandi, atque movendi, aliunde exterius se non prodit. Hinc merito Innocentius XI.

Simoniacum est, dare temporale tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituales.

Propositio
damnata
refertur,

inter alias sequentem. ordine 45. Propositionem damnavit, sicut
jacet: *Dare temporale pro spirituali non est Simonia, quando temporale
non datur tanquam precium, sed duntaxat tanquam motivum conferendi,
vel efficiendi spirituale; vel etiam, quando temporale sit solum gratuita
compensatio pro spirituali, aut econtra.*

Per gratui-
tam com-
pensatione,
quid intel-
ligatur in
ipsa?

44. Ubi circa posteriora hujus damnatae Propositionis ver-
ba notandum cum Joanne Cardenas, in *Cristi Theologica*, ad dictam
Propositionem 45. num. 37. & seqq. quod per gratuitam compen-
sationem intelligatur ea, quae fit cum pacto, seu interveniente ob-
ligatione dandi aliquid titulo gratitudinis: ut si Patronus confe-
rat Clerico Beneficium cum pacto, ut se gratum exhibeat. & ex
gratitudine det ipsi aliquam pecuniam (prout esse licitum paci-
fici de dando ex gratitudine dono temporali pro spirituali, & econ-
tra, olim fuit opinio quorundam.) Nam qui sic exigit titulo gra-
titudinis aliquid temporale, excedit limites obligationis Antido-
ralis, utpote quae non determinat aliquid temporale, sed potest
alunde impleri; prout benè notat cit. Cardenas n. 46. & jam di-
ctum est supra n. 42.

Aliæ propo-
sitiones
quoad pro-
positum ca-
vendæ.

45. Quoad præsentem materiam cavendæ sunt insuper aliæ
duæ Propositiones, quarum prior, ordine 22. ab Alexandro VII.
damnata fuit, & sic sonat: *Non est contra justitiam, Beneficia Eccle-
siastica non conferre gratis, quia collator conferens illa Beneficia Eccle-
siastica, pecuniâ interveniente, non exigit illam pro collatione Beneficij,
sed veluti pro emolumento temporali, quo tibi conferre non tenebatur.*
Altera verò, illicò sequens supra memoratam Propositionem
45. ab Innocentio XI. condemnatam, sic habet: *Et id quoque lo-
cum habet, etiam si temporale sit principale motivum dandi spirituale; imò
etiam si sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluri aestimetur, quam res
spiritualis.* Hæc utraque Propositio meritò est condemnata, ut sa-
tis patet ex hætenus dictis.

Vnde colli-
gendum, an
quid detur
vel accipia-
tur ex pacto
simoniaco,
accuset?

46. Resp. III. An aliquid detur, vel recipiatur ex pacto
simoniaco, vel potius ex alio justo titulo, pro Foro interno seu
conscientiæ facile dijudicatur, utpote in quo propria cuiusque
intentiõ seu mens inspicitur: siquidem bona intentio ponit
rem extra vitium; mala verò parit Simoniam, ad minimum
mentalem Toësius tit. de Simonia, n. 55. Loquendo verò pro Foro
externo, in dubio ex circumstantiis id erit dijudicandum; & quan-
tùm ad hoc, tria sunt maxime attendenda, persona scilicet dantis & accipi-
entis qualitas, quantitas muneris, & donationis tempus, uti notatur c. Et
si quaestiones, de Simonia.

47. Quæritur IV. Quænam poenæ in Jure sint contra Simoniacos statutæ? Resp. I. Diversæ quidem sunt poenæ in Jure statutæ, etiam ipso facto incurrendæ per Simoniacos, prout habetur in Extravag. Sane. & Extravag. Cum detestabile. de Simonia (nam, ut ibidem notat Pontifex, plures poenarum gravitas, quàm Dei timor arcere solet à vetitis) nihilominus nulla Simonia duntaxat mentalis inducit ejusmodi poenas. Ita communis; & desumitur ex cap. ult. de Simonia, ibi: Pro Simonia, qua nullo pacto, sed affectu animi precedente delinquitur, sufficit per solam poenitentiam suo satisfacere Creatori.

Poenæ contra Simoniacos in Jure statutæ.

Eas non inducit Simonia mentalis.

48. Resp. II. Insuper Simonia purè conventionalis non inducit ipso facto poenas à Jure statutæ: nam Canones statuunt poenas in eos, qui quomolibet dando, vel recipiendo, Simoniam commiserint, Extrav. Cum detestabile, junctâ Extrav. Sane. eod. Idem probabilis dicendum de Simonia conventionali mixta (dummodò hinc excipiatur ea, quæ appellatur Confidentialis, seu Confidentia beneficiorum, propter specialem Bullam B. Pij V. Intolerabilis, de quantum. 25.) ut notat Navarrus cap. 23. Manualis, n. 104. Zoësius, Engel, Lessius, Covarruvias, & communior. Ratio est: quia nullibi in Jure habentur tales poenæ clarè expressæ contra Simoniam conventionalem, etiam mixtam: itante autem dubio, in poenis benignior est interpretatio facienda, juxta reg. 49. Juris in 6. cum concordantijs.

Neque conventionalis.

Exceptâ Confidentiali.

49. Facendum tamen, quòd tum Simonia conventionalis, tum etiam mentalis, sit grave peccatum. Quinimò si Simonia conventionalis postmodum ex parte utriusque compleatur, in totum vel in partem, hinc dando pretium vel partem ejus, illic verò rem spiritualem, v.g. Beneficium Ecclesiasticum, etiam incurruntur poenæ ipso Jure statutæ contra Simoniacos, ac retrotrahuntur ad tempus pactionis præteritæ, juxta stylum antiquum Curia Romanæ. Navarrus cit. n. 104. Lessius lib. 2. c. 35. n. 151. & alij.

Quid, si Simonia conventionalis postmodum hinc inde compleatur?

50. Resp. III. Simonia realis, quæ committitur in ingressu Religionis, in Ordine (id est, in susceptione, vel collatione Sacramenti Ordinis) vel in Beneficio Ecclesiastico, inducit ipso facto poenas à Jure statutæ. Ita communis; & habetur clarè in cit. Extrav. Sane. & Extravag. Cum detestabile de Simonia: ubi committentes hujusmodi Simoniam realem, ipso facto excommunicantur, aliisque poenis subjiciuntur, quæ ibidem enumerantur. Et præsertim cit. Extravag. Cum detestabile, circa committentes

Simonia realis inducit poenas, quando fit in ingressu Religionis, Ordine, vel Beneficio.

Simoniam in Beneficijs Ecclesiasticis, statuitur, quod non solum ipso facto incurrant excommunicationem Summo Pontifici reservatam, sed insuper talis collatio, siue provisiō irrita sit, nullumque jus tribuat; adeo, ut nec inde faciat aliquis fructus suos, sed ad illorum omnium, quæ percepit, restitutionem sub animæ suæ periculo sit adstrictus.

Beneficium
simoniacè
recipienti,
quid agen-
dum?

Quia igitur omnis collatio Beneficij, quam simoniacè contingit labe fieri, viribus omnino caret, atque exinde jus cuiuspiam nullatenus acquiritur, juxta *cit. Extravag. Cum detestabile*: hinc ille, qui Beneficium simoniacè recepit, tenetur (cessante legitimâ dispensatione) Beneficio taliter acquisito renunciare. Angelus *ŷ. Renuntiatio. num. 13.* Sylvester *ŷ. Simonia. q. 13. §. Octavum.* & alij. Non tamen debet talis dimittere possessionem Beneficij, quam de facto habet, absque licentia legitimi Superioris: sed abstineat à perceptione fructuum, exceptâ strictâ necessitate vitæ, & querat, quàm citò poterit, resignare, uti notat Angelus *cit. n. 13.*

Dispensatio
super Bene-
ficio simo-
niacè recep-
to, à quo
possit dari?

§ 1. Additur verò, cessante legitimâ dispensatione. Nam in primis, qui Beneficium simplex per simoniam ab alijs commissam ignoranter recepit, neque eandem simoniam ratam habuit, & postmodum cognitâ rei veritate Beneficium illud resignat; potest per Episcopum dispensari ad Beneficium illud retinendum, *arg. cap. penult. de Election.* Secus, si sit Prælatura, Dignitas, vel Beneficium curatum: quia circa majora cautiùs est agendum; sicque Episcopus quoad ista non potest dispensare. *Glossa fin. & Barbosa ad cit. cap. penult. n. 4. Pirhing tit. de Electione, n. 98. & seqq. & alij.* Quod si ipsemet Beneficiarius commisit simoniam, aut eam ab alijs commissam ratam habuit, nequit Episcopus cum eo dispensare ad retinendum Beneficium ita simoniacè acquisitum, sed solus Papa, *arg. cit. Extravag. Cum detestabile.*

Et qualiter
sit obtinen-
da?

Deinde loquendo de Foro conscientie, & quando simonia est occulta, poterit adiri Summus Pontifex, vel potiùs Major Pœnitentiarius ipsius; & exposito ritè per litteras crimine simoniae (tacito tamen nomine Rei, prout in impetratione dispensationis super occultis impedimentis matrimonij fieri solet, juxta inferiùs dicenda *Tract. XIV. Dist. 14. num. 170. & 171.*) supplicari Eisdem, ut præter absolutionem ab excommunicatione, de opportuno dispensationis, seu habilitationis remedio supplicanti providere dignetur, vi cujus idem supplicans pro Foro conscientie imposterum valeat tale Beneficium retinere, ejusque fructus percipere, & hætenus perceptos retinere. Allegatis in hunc finem veris,

veris, & rationabilibus causis, utputà periculo scandali, aut infamiz, quæ ex dimissione Beneficij oriri posset, vel paupertate Beneficij &c.

52. Dicitur notanter num. 50. *qua committitur in ingressu Religionis, Ordine, vel Beneficio Ecclesiastico.* Siquidem nulla alia Simonia, etiam realis, inducit pœnas juris ipso facto, & ante sententiam Judicis, nisi in tribus duntaxat enumeratis casibus; prout observant Lessius num. 130. Pirhing de Simonia, num. 154. Navarrus, aliique communiter. Quare si quis committat Simoniam in administratione aliorum Sacramentorum, quàm Ordinis, vel in Consecrationibus, Benedictionibus, Dispensationibus, aut hujusmodi, graviter quidem peccabit, non tamen ipso facto incurret pœnam excommunicationis, suspensionis, vel inhabilitatis alicujus. Ratio est: quia nullibi in Jure exprimitur pœna ipso facto incurrenda, præter tres Simoniz species proximè enumeratas; quanvis c. *Quidquid. 1. q. 1.* committens Simoniam in Baptismo, vel collatione Chrysmatis, dicatur *competenti pœnâ, & debitâ excommunicatione plectendus*; atque etiam c. *Qui alium. & c. Sicut. & c. Ea qua. de Simon.* convicti de Simonia jubeantur deponi: nam hæc verba non indicant pœnam latæ, sed duntaxat ferendæ sententiæ.

Non autem ante sententiam Judicis. si committitur in alijs casibus.

Q U Æ S T I O V.

De Blasphemia.

53. **B**lasphemia est nomen græcum, & juxta nominis etymologiam idem est, ac *Nocens dictum*; unde & Maledictioni, Convitio, atque Contumeliæ convenire potest: communiter tamen sumitur pro verbo contumelioso in Deum. Et hoc annotavit D. Augustinus lib. 2. *De moribus Manicheorum. cap. 11.* dicens: *Est autem Blasphemia, cùm aliqua mala dicuntur de bonis. Itaque jam vulgò Blasphemia non accipitur, nisi mala verba de Deo dicere: de hominibus namque dubitari potest, Deus autem sine controversia bonus est.* Hæc ille. Et de tali Blasphemia loquendo, sit

Blasphemia vi nominis, quid?

54. **CONCL. I.** Blasphemia est contumeliosa in Deum loquutio: sive (ut alij loquuntur) Blasphemia est verbum maledictionis, convitij, sive contumeliæ in Deum. Ita in re communis.

Ejus definitio.

nis. Unde patet, quòd Blasphemia immediatè opponatur Laudi Dei.

Quæ decla-
ratur.

Dicitur, *locutio contumeliosa*. Quia Blasphemia consistit præcipuè in verbis irreverentibus, injurijs, & Divinum Nomen seu honorem lædentibus, etsi aliquando etiam committatur ipsi factis, utputà si Deus contumelioso signo vilipendatur; ut exspuendo in cælum, aut hujusmodi. Datur insuper Blasphemia cordis, seu interna, non minùs, ac dari solet Laus interna Dei: circa quam nihilominùs benè attendendum est, num adfuerit plena advertentia & consensus, vel potiùs duntaxat sint cogitationes blasphemæ incidentales, & involuntariæ: hæ enim peccatum non sunt, aut saltem non grave, defectu voluntarij, plenæque deliberationis.

Datur Blaf-
phemia in
Deum, &
Sanctos,

55. Dicitur ulteriùs, *contumeliosa in Deum*. Quia, ut notat D. Thomas 2. 2. q. 53. arr. 1. Blasphemia est peccatum, quo quis ex pravo cordis affectu de excellentia Divinæ Bonitatis detrahit, illique contumeliam infert, vel negando aliquid, quod ipsi proprium est, vel aliquid imponendo, quod ei minimè convenit. Cæterùm per hoc non negatur, dari etiam Blasphemiam in Beatissimam Virginem MARIAM, aliòsque Sanctos: etenim, sicuti Deus laudatur & honoratur in suis Sanctis, horùmq; gloria redundat in Deum; sic etiam Blasphemia erga Divam Virginem, & Sanctos, redundat in ipsum Deum.

Blasphemia
dividitur in
hæretica-
lem, & non
hæretica-
lem,

56. CONCL. II. Blasphemia inter alias divisiones suas, præcipuè dividitur in hæreticalem, & non hæreticalem seu simplicem. *Blasphemia hæreticalis* est illa, quæ Articulis Fidei directè opponitur; seu, qua aliquid asseritur Fidei contrarium per verbum indicativi modi: ut si quis dicat: *Deus est crudelis, injustus, mendax, infidus, qui res hominum non curat*; vel si quis dicat: *ò Deum injustum!* aut, *Abnego Deum, &c.* *Blasphemia simplex*, seu *non hæreticalis* dicitur, quæ Articulis Fidei directè non opponitur, sed aliquid vituperabile per modum detestationis, & quasi impreationis, in Deum profert: ut si quis Deo maledicat, aut optet, non esse Deum.

Estque ex
genere suo
peccatum
mortale,

57. CONCL. III. Blasphemia ex genere suo est peccatum mortale; estque lethalis culpa, quoties cum perfecta advertentia verba Blasphemæ proferuntur. Ita communis: siquidem Blasphemia gravem infert Deo injuriam. Quinimò notant Doctores, Blasphemiam ratione parvitaris materiæ non posse fieri peccatum veniale (in ipsa enim non datur parvitas materiæ cum

eum omnis Blasphemia gravem injuriam Deo inferre videatur) Nec admittit parvitatem materiae.
 sed tantum ex indeliberatione, & inadvertentia actus, posse quandoque Blasphemiam fieri veniale peccatum.

58. Circa quod bene notanda est doctrina, quam tradit Doctor Angelicus 2. 2. q. 73. art. 2. quod peccata verborum maxime sunt ex intentione dicentis dijudicanda. Hæc quippe doctrina etiam locum habet in verbis Blasphemiam sonantibus, vel non sonantibus: quibuscunque enim verbis utaris, non eris reus Blasphemiae in Foro Dei, si absit omnis tam indirecta seu virtualis, quam directa seu formalis intentio inhonorandi Deum: & e contra coram Deo judicaberis Blasphemus, etiamsi sanctissimis verbis inhonores ex intentione Creatorem tuum. In Foro autem externo præsumitur quis eo sensu locutus, quem verba ex communi usu loquendi indicant. Unde D. Gregorius lib. 26. Moral. c. 7. relatus can. Humana. 22. q. 5. sic inquit: Humana aures verba nostra talia judicant, qualia foris sonant: Divina vero judicia, talia ea audiunt, qualia ex intimis proferuntur. Hinc

59. Inferitur I. Si quis verba Blasphemiae proferat, animo nec actualiter, nec virtualiter advertente, puta in ebrietate, non esse Blasphemiam propriè dictam, sed tantum materialem. Ad dicitur notanter, animo nec actualiter, nec virtualiter advertente: quia licet non possit esse malitia peccati Blasphemiae, nisi homo actualiter vel virtualiter intelligat, seu advertat ad verba, quæ ore profert; sufficit tamen ad hoc indirecta, & virtualis attentio, & intentio. Unde si quis scienter ac seriò loquatur verba, quæ velex propria significatione, vel ex modo proferendi, aliisve circumstantiis Divini honoris diminutionem continent, quamvis homo eam directè non intendat, adhuc tamen committit Blasphemiam: sicut à pari ad peccatum detractionis, vel contumelie erga hominem, non requiritur formale nocendi propositum, sed sufficit virtuale. Layman lib. 4. tract. 10. cap. 6. n. 2. 6. 7. ac alij.

60. Inferitur II. cum Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 32. Laymano, Cajetano Navarro, & alijs, non esse propriè Blasphemiam, quando quis in ira, vel rixa cum aliquo, enunciat quidpiam de Deo, quod verum est; utputà ex indignatione dicendo: Corpus Dei, Chryisma, Sacramenta, &c. Quia etsi irreverenter dicantur, non tamen proferuntur per modum contumelie, vel injurie Deo irrogatæ, nec aliquid falsum Deo tribuunt, sicque plerumque non sunt peccata mortalia: dummodò affectus ille indignationis, & iræ non tendat in Deum, sed tantum contra hominem,

Corollariis

Ex ira dicentis: Corpus Dei, Chryisma, Sacramenta, &c.

minem, vel jumentum, cui aliquis irascitur; quod ex modo dicendi, aliisque circumstantijs, erit dignoscendum. Verùm hoc non obstante, ejusmodi verba sacra temerè & irreverenter proferre in ira, est peccatum cujusdam Irreligiositatis, sed tantùm veniale, ut ajunt Sanchez, Cajetanus, Armilla, & alij: quamvis ob scandalum, vel periculum formaliter blasphemandi, mortale fieri possit, ideòque homines à tali Irreligiositate, & apparente Blasphemiâ meritò absterrendi sint.

Quid de
nonnullis
alijs verbis?

61. Hoc autem intellige, si ejusmodi verba secundùm se Divini honoris diminutionem nullam exprimant: nam si verba talia, aut tali modo proferantur, ut contumeliam Dei, aut Sacramentorum significant, videlicet, *Gang Tunnen Sacrament / gang Gallee Sacrament / daß dich Gottes Ehrosam schendte* (ut exemplificat, & docet Layman *loc. cit. num. 12.* & post eum Gobat *tract. II. Theol. Experiment. num. 739.* cum alijs) censeri debent Blasphemiæ, dummodò homo attenderit ad vilipensionem Dei, aut rei sacræ, quæ talibus verbis exprimitur. Sæpè autem homines ejusmodi verba blasphemia proferunt inadvertenter, & materialiter tantùm, non attendendo, quid significant: tum verò excusantur à peccato mortali, dummodò interim contentur perverfam ejusmodi consuetudinem deponere.

An omnes
Blasphemiæ
sint ejusdem
speciei?

62. Quæres, an omnia peccata Blasphemiæ sint ejusdem speciei? Resp. I. Blasphemia hæreticalis specie distinguitur à simplici Blasphemia. Ita certa, & communis. Ratio est: quia illa opponitur etiam Fidei, hæc autem Religioni tantùm; quæ duæ virtutes sunt specie diversæ.

Quid de
Blasphemia
in Deum, &
Sanctos?

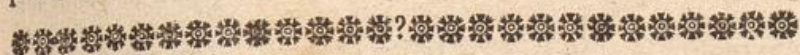
63. Resp. II. Probabilius est, etiam Blasphemiam in Deum, & Blasphemiam in Sanctos, specie distingui. Ita Mairius *disp. II. Theol. Moral. num. 46.* post Caspensem, & alios, contra Sanchez *cit. cap. 33, num. 38.* Cajetanum, Bonacinam, Azorium, aliosque. Ratio datæ responsionis est: quia cultus Deo debitus est Patriæ; cultus verò Beatissimæ Virgini Mariæ, & Sanctis debitus, est Hyperdulix, vel Dulix: atqui hi cultus specie differunt; ergo etiam Blasphemia in Deum, & Blasphemia in Sanctos, specie differunt, cum opponantur ejusmodi diverso cultui, Deo & Sanctis debito.

Sententia
opposita
non caret
suâ proba-
bilitate.

64. Cæterùm quia opposita sententia, asserens Blasphemias in Deum & Sanctos esse ejusdem speciei, eò quòd opponantur eidem virtuti Religionis, quæ tribuit cultum Deo, & Sanctis propter Deum (non obstante, quòd hic cultus sit diversus ab illo)

illo) multorum Doctorum existit, neque caret sua probabilitate: hinc ipsa nonnunquam Confessarijs deservire poterit, praesertim quoad Poenitentes, hanc diversitatem ultrò non exprimentes.

TRACTATUS VI. DE HORIS CANONICIS, JURAMENTO, ET VOTO.

1. **N**ter alios Religionis actus connumerari Juramentum & Votum, superiùs (a) jam dictum est: verum de ipsis meritò seorsim agitur, cum ob copiosiore[m] quam continent materiam, specialesque difficultates; tum majoris claritatis gratiâ.

Quia verò Horæ Canonicae comprehenduntur sub Oratione, uno ex primarijs actibus virtutis Religionis, priùs de eisdem sub propria Distinctione dicendum erit.

DISTINCTIO I. De Horis Canonicis. QUÆSTIO I.

Quid sint, & quo Jure obligent Horæ Canonicae?

2. **C**ONCL. I. Nomine *Horarum Canonicarum* intelliguntur *Horæ Canonicae*, quæ ex præcepto Sacrorum Canonum ab Ecclesiasticis personis nomine Ecclesiae Deo persolvuntur. Et hujusmodi Horæ Canonicae continentur in Bre-
viario, atque alio nomine appellantur *Officium Ecclesiasticum*, item *Officium Divinum*: de quo Seraphicus Doctor S. Bonaventura, in *Speculo Navis*, part. 1, cap. 16. verissimè dixit: *Nemo Dei se aestimet servinum*.

§ 5

¶ 100